

Rend- Tartományi Közlöny

A KAP. SZ. JÁNOSRÓL NEVEZETT FERENCRENDI TARTOMÁNY

HIVATALOS KÖZLÖNYE

1913. március

A FŐTISZTELENDŐ P. PROVINCIALIS MEGBIZÁSÁBÓL SZERKESZTI:

P. PESTI EMMÁNUEL

GYÖNGYÖSI HÁZFŐNÖK, THEOLOGIAI TANÁR.

Kiadótulajdonos: A Kap. Sz. Jánosról Nev. Ferencrendi Tartomány Főnöksége Gyöngyösön.

A tartományfőnökség közleményei.

Kedves Testvérek!

Ismeretes elöttetek, hogy az 1911. november elsején kiadott „Divino afflatu” kezdetű pápai motu proprio az officium divinum Psalteriumában lényeges újítást hozott be. Minthogy azonban a Psalterium e megreformálását nem lehetett keresztül vinni anélkül, hogy egyszerűs mind az officium többi részeiben, sőt magában a szent misében is egyes változásokat ne eszközöljenek, azért történt azután, hogy úgy a Breviarium, mint a Missale rubrikáiban némi módosítások történtek és a festumok keretében is beállott egy kis változás.

Rendünk Generális Curiája a „Divino afflatu” folytán beállott változásoknak megfelelőleg úgy a Breviariumhoz, mint a Missalehoz egy-egy kiadványt állított össze, amelyet „Appendix ad Breviarium, illetve ad Missale Romano-Seraphicum” címen nyomattatott ki. Ezeket az Appendixeket, minthogy reájuk már lassankint szükségünk lesz, meghozattam Rómából Provinciánk számára. A Breviarium appendixeit már január havában szétküldöttem,

a Missale appendixeit pedig most küldöttem meg az egyes zárdáknak.

Kérem a ntiszt. zárdafőnök atyákat, hogy gondoskodjanak róla, hogy ez appendixek el ne hányódjanak és a Missale megfelelő részébe be legyenek ragasztva, hogy azután akkor, amikor szükség lesz reájuk, kéznél legyenek. Ha a küldött mennyiség valahol nem volna elég, úgy kérem ezt nekem jelezni és én azután szívesen megküldöm a még szükséges példányokat.

Ezenfelül mivel már erősen közeledünk a harmadik évnegyed végéhez, kérem az egyes zárdák ntiszt. előljáróit, hogy a mult év szeptemberében kiadott Circularis rendelkezésének megfelelőleg a január, február és március hónapokról szóló Computust április 1—12-ig a Provincialatusnak beterjeszteni szíveskedjenek.

Gyöngyös, 1913. március 9-én.

P. Unghváry Antal
Minister Prov.

A főtiszt. tart. főnök atya megbízásából:

P. Virág Venánc
Secr. Prov.

Az új Constitutiókról.

Az „Acta Ordinis” legutóbbi száma közli a Rssmus P. Minister Generalis körlevelét, amelyből értesülünk, hogy az új Constitutiók, melyeket már a mult év áprilisában vártunk, elkészültek és most vannak nyomtatás alatt. Így tehát rövid idő múlva megkapjuk azokat. Nem tudjuk ugyan még, mit tartalmaznak azok, de a már eddig kiadott pápai rendeletekből, legfőképen pedig a Rssmus P. Generalis körleveléből joggal következtetjük, hogy azok semmiféle lényeges változtatást nem fognak eszközölni. Így ír ugyanis a Rssmus Pater: „In qua quidem

editione modificationes, a Motu Proprio „Quo magis” diei 23. Octobris 1911. legislationi nostrae illatae, insertae sunt, et nonnulla insuper addita aut in melius mutata, quae vel praesentium temporum circumstantiis, hodiernisque canonicis praescriptionibus magis consona, vel ad abusum, si qui in Ordinem forte irrepissent, extirpandos et ad Seraphicum spiritum instaurandum augendumque, magis apta videbantur.” Maga a „Quo magis” Motu proprio sem akart lényeges változtatásokat csinálni, mert így ír a kiadandó új Constitutiókról: „Haec tamen Constitutionum

reformatio non improbat substantialem mutationem earumdem, sed novam tantum modo editionem . . . . . cum emendationibus et additionibus opportunis et necessariis.“ Ha tehát ezeket tartjuk szem előtt, úgy az új Constitutio nem lesz más, mint az előbbinek egy újabb kiadása, amelybe azonban be lesznek illesztve azok a pápai rendeletek, melyek a „Felicitate quadam“ bullától kezdve reánk vonatkozólag kiadattak. Ezekhez csak néhány kisebb jelentőségű változás fog hozzájárulni.

E szerint tehát már most a látatlanban megjelölhetjük azokat a pontokat, melyekben az új Constitutiók el fognak térni a régiektől, mert hisz nyitva állnak előttünk az újabb pápai rendeletek.

A legnagyobb változás a volt Constitutiók VIII. fejezetében várható, ahol az előjárókról és a rend kormányformájáról van szó. Itt ugyanis a „Quo magis“ Motu proprio értelmében várható mindenekelőtt a 12 circumscriptio eltörlése, mert a 12 circumscriptio a 12 Definitor Generalissal függött össze. Minthogy a Motu Proprio hatra szállítja le a Generalis Definitorok számát, bizonyára csak hat circumscriptio lesz és pedig a nyelvek szerint beosztva. A Minister Generalis és a Procurator Generalis hivatal ideje 12 évről szintén 6-ra lesz leszállítva, úgy, hogy minden hat évben a Capitulum Generale új előjárókat fog választani. A választásoknál is és pedig úgy a rendi, mint a provinciai választásoknál, üdvös reform lesz a Motu Proprio szerint, amely kizárja a hosszas és eredménytelen szavazásokat. A Provincialis és Definitoriumának hivatal ideje a három év megmarad, melynek elteltével a Provincialis, a Custos és kettő a Definitorok közül újra választható, harmadszor azonban ehhez már pápai dispensáció kell. Eddig pedig a Minister Generalis engedélyéből az előjárókat akárhányszor lehetett újra választani. A Quardiánok választása ezentul három évre fog szólni és a Congregációkban nem lesznek újra választva, ha csak valami vacantia föl nem merül. A három év elteltével csak a Minister Generalis engedélyéből lehet őket megválasztani a második három évre is ugyanazon zárdába, a harmadik trienniumra pedig már a Szent-Szék engedélye lesz szükséges ugyanazon zárdában. Ha azonban a Capitulumokon mindig más zárdába teszik át a Quardiánt, úgy háromszor egymásután megválasztható, de negyedszer már csak a Szent-Szék engedélyével. Ugyancsak az új Constitutiókban meg fognak szünni a címek és a praecedentiák, csak a tényleges előjáró, valamint az Ex-Generalisok, Ex-Procuratorok és az immediatus Ex-Provincialisok fogják megtartani címeiket.

Ezek főbb vonalaiban azok a változtatások, melyeket a „Quo magis“ Motu Proprio eszközölt a rend kormánya körül, ezek termé-

szetesen egy egész sereg kisebb paragraphus változását vonják maguk után.

A többi változásokat röviden a következőkben foglalhatjuk össze:

Változást fog szenvedni a 19. §., minthogy ezentul azokat, akik már nálunk vagy más szerzetben noviciusok vagy professusok voltak, valamint akiket valamely szeminariumból vagy szerzetesi intézményből elbocsátottak a S. Congr. Regularium 1909. Szept. 7-én kelt decretuma értelmében sub poena invaliditatis professionis nem lehet többé a szerzetbe fölvenni, az ilyenek fölvetelét tehát a Minister Generalis többé nem engedélyezheti.

A noviciátusra és a professióra vonatkozó jelenlegi szabályok szintén módosulnak az 1911. jan. 1-én kiadott decretum szerint. Ennek értelmében a laikus testvérek csak úgy kezdek meg a noviciátust, ha már előbb legalább két évig voltak tertiáriusok és a 21-ik életévüket már betöltötték. Különböző érvénytelen a noviciát és a simplex professio. A simplex professio után hat évre tehetnek solemnis professiót, de csak úgy, ha akkor már 30-ik életévüket betöltötték. Ezen föltételek hiánya szintén érvényteleníti a professiót. Ezek szerint tehát újabb paragraphusok lesznek a noviciátus és professio körül. Némi változás lesz a clericus noviciusok educatióját körülíró szabályokban is, amennyiben egy legújabbán megjelent decisio szerint a noviciusoknak valamelyes studiummal is szabad foglalkozniok.

A házi és rendi administratio körül új szabályok lesznek az adósság csinálásra vonatkozólag a Congr. Regularium 1909. júl. 30-án hozott szigorú rendeletei értelmében. Ezek szerint a 10,000 koronát fölülmuló adósságcsináláshoz megkívánatik a Szent-Szék engedélye, ennél kisebb adósságokat az összeg szerint a Discretorium, illetve a Definitorium Provinciale vagy Generale engedélyével lehet csak csinálni.

Az incorrigibilisekről szóló fejezet módosulni fog az 1911. május 16-án kiadott decretummal, mely a javithatatlanok expulsióját könnyebbé tette és a régi nehézkes processus expulsionis-t praktikusán egyszerűsítette.

Leginkább bizonytalanságban vagyunk az iránt, mit fognak az új Constitutiók a studiumok körül előírni? A rendi studiumok ugyanis reformációra szorulnak nem csak a mi rendünkben, hanem a többi rendekben is. Azért a „Quo magis“ Motu Proprio a IX. pontban előírja: „Fiant reformationes studiorum, et normae lectorum constituendorum.“ A Congr. Regularium 1905-ben elő is irt nekünk egy új studium szabályzatot, de csak próbaképen 6 évre, a 6 év elteltével a Min. Generalis kérdést intézett a Congregatiohoz, hogy kötelezők-e továbbra is ezen szabályok? Azt a feleletet nyerte, hogy egyelőre maradjanak az adott szabályok, mert a Congregatio most dolgozik egy

gyökeres studium reformon az összes szerzetek számára. Be is kérte akkor a Congregatio az összes szerzetek és provinciák tanrendjét és studium szabályait, e dolog azonban sokkal nagyobb, semhogy a Congregatio ez idő szerint azt elvégezhetné volna. Eddig nem történt egyéb, mint 1909. szept. 7-én néhány szigorú studium rendelet jelent meg, mint az „Auctis admodum“ decretum magyarázata, amely az ordinandosoknál megkívántató képzettségről szól, maga a tervbe vett studium reform még nincs kész. Ilyen körülmények között természetesen nem lehet tudni, mit fog a studiumokra nézve az új Constitutio előírni. A legnagyobb valószínűség szerint a studiumokra nézve nem állít föl újabb szabályokat, hanem egyszerűen megelégszik avval a kijelentéssel, hogy a studiumokat egy a közel jövőben megjelenendő decretum fogja szabályozni.

Ezek volnának azok a főbb változások, melyeket az új Constitutióktól várhatunk. Ha már most valaki azt kérdi, mi szükség volt az új Constitutiókra, egyszerűen azt felelhetjük, hogy az egyházjog kodifikációja tette azokat szükségessé. Igaz, ezelőtt pár évvel, mikor 1909. okt. 4-én megjelent a „Septimo iam pleno saeculo“ kezdetű bulla, mindenki úgy látta, hogy a Szent-Szék szeráfi rendünkre vonatkozólag nagy tervekkel foglalkozik. A bullából ugyanis azt lehet kivenni, hogy a Szent-Szék rendünknek két ágát, t. i. a Konventualisok és a Kapucinusok rendjét, melyek idők folytán az anyatörzsből kiágaztak, ismét egyesíteni akarja a főtörzsszel és így egy hatalmas és egységes rendet akar létrehozni. Ezt abból lehetett következtetni, hogy a bulla nagyon törekszik a három rend közötti különbségeket elsimítani és azokat egymáshoz közelebb hozni. Hogy tényleg a Sz. Szék foglalkozott a három rend egyesítésének a gondolatával, azt egyéb intézkedéseiből is

elég világosan lehet látni. Innen sokan elég indokoltan azt hitték, hogy a Sz. Szék a három rendet a közel jövőben egyesíteni fogja és ennek megfelelőleg új Constitutiókat vártak olyan nagy módosításokkal, amelyek a három rend közötti összes különbségeket megszüntetik és a három rend fuzióját lehetségessé teszik. Ugy látszik azonban, hogy a Sz. Szék nem bírván elhárítani az egyesítés elé tornyosuló nagy akadályokat, egyelőre elállt a három rend egyesítésének tervétől. Mindennek dacára mégis új Constitutiókat adatott ki számunkra, melyek azonban nem az egyesítés tervét szolgálják, ép azért — mint maga a Sz. Szék jelezte — nincs azokban substantialis mutatio, hanem csupán azért adattak ki, mert a kodifikáció előre haladásával akkora változások állottak be az újabb decretumokkal az egész egyházjogban és következésképp a szerzetesi jogban is, hogy az előbbi Constitutiók, melyek a régi jogalapon álltak, tovább nem maradhattak meg. Azért volt tehát szükség az új Constitutiókra, hogy a fentebb jelzett újabb intézkedések, melyek az összes szerzetes rendeket érintik, a mi Constitutióinkban is helyet foglaljanak és az azoknak ellentmondó régebbi szabályok töröltessenek.

Ha figyelemmel olvassuk a Sz. Széknek a szerzetesi disciplina körül hozott újabb rendeleteit, lehetetlen, hogy észre ne vegyük azoknak nagy praktikusságát és kiváló korszerűségét. Minthogy pedig az új Constitutiók nem egyebek, mint ezen rendeletek complexuma, csak örömmel üdvözölhetjük azokat. Különben sz. Ferenc Atyánk különös dicsőségét helyezte abban, hogy az ő rendje mindig és mindenben odaadó engedelmisséggel viseltessen a Sz. Szék iránt. Itt az alkalom, meg kell mutatni, hogy a Sz. Szék engedelmes gyermekei vagyunk. Ugy kell fogadnunk az új Constitutiókat, mintha maga Jézus Krisztus szólna azokban hozzánk.

Néhány újabb decisio magyarázata.

A S. Congr. de disciplina Sacramentorum a mult 1912. év dec. 23-án néhány Dubiumot resolvált, amelyek közül a következő resolúciók bennünket is érdekelnek:

„II. An Ordinarii permitttere possint, ut parvulis, praeterquam quod instante mortis periculo vel urgente infirmitate, domi baptismatis sacramentum administretur?“

A felelet így hangzik:

„Affirmative ex iusta et rationabili causa.“

Tudjuk, hogy a keresztség helye a templom, ép azért szigorú parancsa az Egyháznak, hogy a templomon kívül sulyos ok nélkül keresztelni nem szabad. Ezen parancs áthágását a moralisták sulyos bűnnek mondják, mert a Rituale Romanum Tit. II. C. I. n. 29. így szól:

„Itaque, necessitate excepta, in privatis locis nemo baptisare debet, nisi forte sint Regum aut magnorum Principium filii, id ipsis ita de poscentibus, dummodo id fiat in eorum Capellis seu Oratoriis, et in aqua baptismali de more benedicta.“

A királyok és főrangúak gyermekeit tehát szabad otthon keresztelni, ha van kápolnájuk kastélyukban, mert ez esetben a keresztség az arra rendelt sz. helyen t. i. a kápolnában történik, másképen azonban otthon a lakásban keresztelni senkit sem szabad, ha csak ezt a szükség nem követeli, pl. a kis gyermek beteg és veszély nélkül nem lehet kivinni, vagy talán a templom igen messze esik és rossz út van stb. Némely városban azonban egyes előkelőek, dacára annak, hogy ezen okok

közül egy sem forog fönn, még sem akarják gyermekeiket a templomba küldeni keresztségre, hanem megkívánják, hogy a pap menjen hozzájuk és otthon keresztelje meg gyermeküket. Ez az urhatnámság bizonyára nem elég ok arra, hogy az Egyház szigorú előírásától eltekintsünk és privát háznál kereszteljünk, de féltő, hogy ha kívánságukat megtagadjuk, talán meg sem kereszteltetik gyermekeiket. Ez okból sokan kényszerültek eddig kellő ok nélkül privát háznál keresztelni és pedig az Egyház engedélye nélkül, mert eddig a püspökök nem voltak fölhatalmazva, hogy erre engedélyt adjanak. A jelen resolutio ezen a bajon iparkodik segíteni, mikor kijelenti, hogy a püspökök nem csak súlyos okból, hanem csupán ésszerű okokból (*ex iusta et rationabili causa*) megengedhetik, hogy privát háznál lehessen keresztelni. És mivel a resolutio nem mondja, hogy erre minden egyes esetben külön kell engedélyt kérni, a püspökök adhatnak erre egy és mindenkorra engedélyt. Azok az administratorok tehát, akiknek plébániájukban ilyen nehézségek fennforognak, most ezen resolutiora támaszkodva folyamodhatnak a megyéspüspökhöz, hogy mikor bajos megtagadni (a privát házbani) keresztelést, ez nekik engedjék meg.

Ha azt keressük, hogy ilyen esetben a keresztséget az összes ceremóniákkal végezzük-e? erre megfelel Noldin (*de baptismo* n. 83.) „*Si baptismus extra periculum mortis domi confertur, adhibendae sunt omnes caeremoniae in rituali praescriptae.*“ Tehát elvégzendők az összes ceremóniák, mert bizonyára a ceremóniák suppléálására sem fogják a keresztelendőt a templomba elhozni.

„III. An Ordinarii permittere possint, ut mala affectis valetudine, qui domo egredi nequeant et sacram Communionem ob devotionem petant, cum praesertim in aliqua parochia plures petant, vel aliquis petat frequenter, S. Eucharistia privatim, seu non observatis Ritualis praescriptionibus, ab ecclesia domum deferatur.“

A S. Congregatio felelete:

„Affirmative ez iusta et rationabili causa, servato saltem ritu proposito a Benedicto XIV. in Decreto. Inter omnigenas 2. febr. 1744. § 23. scilicet: Sacerdos stolam semper habeat propriis coopertam vestibus; in sacco seu bursa pixidem recondat, quam per funiculos collo appensam in sinu reponat; et nunquam solus procedat, sed uno saltem fideli, in defectu clerici, associetur.“

Az eddigi disciplina szerint az Oltáriszentséget csak nagy szükség és nagy nehézség esetén volt szabad vinni elrejtve a haldoklóhoz. X. Pius szent atyánk azonban, aki annyira sürgeti a gyakori sz. áldozást, hogy annak megkönnyítésére több szigorú előírást az

Oltáriszentség kiszolgáltatása körül enyhített, mint pl. a *ieiunium naturale* a nem halálos betegeknek, a jelen resolutióban e szempontból újabb könnyítést eszközöl. Megengedi ugyanis, hogy csekélyebb okból is lehet az Oltáriszentséget elrejtve vinni a beteghez és pedig nem csak a haldoklóhoz, aki a *viaticumot* veszi magához, hanem a könnyebb betegekhez is, akik talán nem is feküsznek, hanem „*mala affecti valetudine e domo egredi nequeant*“ és csak devotióból óhajtanak gyakrabban áldozni. Ilyen ok volna pl. ha egy jámbor életű könnyebb természetű betegségben szenvedő egyén, akinek nem szabad a házból kilépnie, óhajtana naponkint vagy gyakrabban áldozni, hozzátartozói azonban akik a világ szerint gondolkoznak, nem akarják megengedni, hogy a pap többször hozza nyilvánosan házukba az Oltáriszentséget. Ilyen és hasonló esetekben, ha a megyéspüspök azt nem ellenzi (ezekre nézve persze ki kell kérni véleményét) szabad az Oltáriszentséget rejtetten vinni a beteghez. A Congregatio le is írja, hogyan kell ezt a rejtett módot érteni, t. i. úgy ahogy valamikor XIV. Benedek előírta a szükség esetére. Mindenekelőtt stólat kell fölvenni a habitus vagy a pallium alatt és a burzát a nyakba akasztva a ruha alá a pap keblébe kell rejtetni. Így fölkészülve természetesen kalapföltéve egy minisztrans vagy esetleg egy hívő társaságában mehet a pap a beteghez. Illik persze gondoskodni, hogy vigyen valaki, esetleg a pap kísérője, a beteghez egy karinget és stólat, amit a beteg szobájában a nap magára vesz és úgy fogja azt megáldoztatni. Mondanom sem kell, hogy a beteg ily módon való ellátásból nem szabad szokást csinálni, hanem az Oltáriszentséget lehetőleg nyilvánosan kell a betegekhez vinni.

A. S. Congregatio Concilii ugyancsak a múlt 1912. év nov. 28-án a következő Declarátiót adta ki:

„Quum quaesitum a S. Congregatione Concilii fuisset, an, post decretum de quotidiana SSmae Eucharistiae sumptione, cuius initium „*Sacra Tridentina Synodus,*“ servanda adhuc sit lex, qua prohibetur quominus die Paschatis in ecclesiis non parochialibus, praesertim regularibus, devotionis etiam causa, SSmae Eucharistiae Sacramentum fidelibus administretur; SSmus Dominus noster Pius divina providentia PP. X. audita relatione infrascripti Cardinalis Praefecti, in audientia diei 26 huius mensis, responderi iussit: *Negative, contrariis quibuscunque non obstantibus; idque in, Actis Apostolicae Sedis publicari mandavit. Datum Romae, e Secretaria S. Congregationis Concilii, die 28 Nov. 1912. C. Cardinalis Gennari, Praef. O. Giorgi, Secretarius. L. † S.*“

Ismeretes az Egyház azon törvénye,

mely szerint követeli a hivektől, hogy a husvéti sz. áldozást ki-ki a saját plébánia templomában végezze, ha csak a megyéspüspök, vagy a plébános meg nem engedi, hogy máshol áldozzék. Hogy mindenki ezt kényszerüljön betartani, régi tilalma az Egyháznak, hogy husvét napján a nem plébánia templomokban (ilyenek nagyrészt a mi templomaink) nem szabad áldoztatni, még azokat sem, akik már elvégezték a plébánia templomban a husvéti sz. áldozást és husvétkor csak devotióból akarnak áldozni. Sokan azt hitték, hogy ez a tilalom a sz. Atya decretumával, mely a gyakori sz. áldozást sürgeti, megszünt, azért intézték a fenti kérdést a S. Congregatio Concilii-hez. A Sz. Szék azonban továbbra is fenntartja ezen tilalmat. Az a kérdés már most, hogy szabad-e nekünk áldoztatni husvét napján azon templomainkban, ahol nincs plébánia?

Ezen kérdésre megfelel Prümmer „Jus Regularium“ Q. 223.: „Die igitur Paschatis per se non licet regularibus in suis ecclesiis administrare SS. Eucharistiam Christi fidelibus. Addit tamen iure merito Berardi, Prax. conf. III. n. 717: „Si tamen alicubi talis lex hodie in viridi observantia non esset, consuetudo facile tolerari posset; immo tunc dicerem nihil mali esse, si ex praesumpto Ecclesiae consensu iis quoque Eucharistia distribueretur, qui praecepto Paschali bona fide satisfacere intendunt, quatenus secus nullo modo satisfacturi essent.“

Prümmer tehát és Berardi elégnek tartják már a szokást, hogy szabadjon a mi templomainkban husvét napján áldoztatni, nekünk azonban engedélyünk is van ezenfelül a plébánosoktól a husvéti áldoztatásra, akik nem csak megengedik, hanem egvényesen elvárják tőlünk, hogy a husvét munkában segítségükre legyünk. Ezen declaratio tehát bennünket nem tilt el a husvét áldoztatástól.

Nem kevésbé érdekelt bennünket a S. Rituum Congregationának egy decretuma, mely a folyó év február 8-án jelent meg és amely a privilegiált votív misékre vonatkozik. A „Tartományi Közlöny“ annak idején megírta, hogy a „Divino afflatu“, motu proprio, mely az új Psalteriumot behozta, egzszeremind nagyon szorgoskodott azon, hogy a sz. idők a liturgiában ismét érvényesüljenek. Ezen szempontból egyebek közt elrendelte, hogy a vi-

giliák, a nagybőjt és a kántorbőjtök ferialis miséi, melyeket a különböző festumok kiszorítanak, lehetőleg végeztessenek. Hacsak tehát nincs II. classis ünnep, elhagyva a napi festumot szabad ezen ferialis és vigilia miséket végezni. Sőt, hogy a votív misék se vonják el a papságot ezen misék végzésétől, a vigiliákon és az említett feriakon, ha mindjárt semiduplex vagy simplex ünnep is van, nem szabad a motu proprio értelmében votív miséket végezni.

Kétség volt azonban az iránt, hogy vajon ez a tilalom csak a közönséges votív misékre vonatkozik-e, vagy talán magában foglalja a privilegiált votív miséket is, mint a milyenek pl. nálunk Jézus szents. Szívének miséje a hónap első péntekén, az Immaculata Conceptio miséje a szombatokon, a Missa pro sponso et sponsa az esküvők alkalmával stb.? Ezen ügyben rendelkezik az említett új decretum. Kijelenti ugyanis, hogy az énekes privilegiált votív misék, mint a milyenek a különböző Requiemek, megmaradnak az eddigi privilegiaik mellett, a többieknél pedig a következő módon intézkedik: Azok, melyeknek olyan nagy a privilegiumuk, hogy még II. classiskor is végezhetők, azok végezhetők lesznek a vigiliákon, a Quadragesima feriaín és a kántorbőjtökön is. Így tehát Jézus sz. Szive miséje megmarad régi privilegiuma mellett, mert az még a II. classisokon is végezhető. Azok azonban, amelyek csak a duplex maiusokon végezhetők és följobb nem, azok a jövőben nem végezhetők az előbb mondott napokon, szabad azonban ezen napokon, ha votív mise másképp végezhető lett volna, annak oratioját a sz. Misébe bele venni. Így tehát, ha valamely szombatra valami vigília vagy kántorbőjt esik, valamint a Quadragesima összes szombatain, nem végezhető többé az Immaculata Conceptio miséje, ha mindjárt a régi privilegium értelmében e napokon lehetett volna is azt végezni, mert ez dupl. májusnál följobb nem végezhető. Szabad azonban ez esetben az Immaculata oratioját a napi, vagy a ferialis miséhez csatolni.

A Missa pro sponso et sponsa, dacára annak, hogy duplex maiusnál följobb nem mondható, mégis megtartja régi privilegiumát a maga egészében.

A husvéti szertartások körül előforduló defektusokról.

A husvéti szertartások alatt értjük a feketé vasárnaptól egész husvét napjáig bezárólag előforduló sz. szertartásokat. Mint a cikk fölé irt cím mutatja nem a husvéti szertartásokról akarunk szólni, hanem csupán röviden

megemlékezni azon hibákról, melyeket a husvéti szertartások körül helyenkint elkövetnek. Ezen hibák közül is csupán azokat akarjuk említeni, melyek könnyen kijavíthatók és nem gyökereznek valami olyan körülményben, me-

lyen egyelőre nem változtathatunk, mint a milyen pl. a magyar passio ének stb.

Mindenekelőtt sok helyen nem a rubrikák előírásai szerint fedik be fekete vasárnap előtti szombaton a képeket és kereszteteket. A képeket és szobrokat többnyire födetlenül hagyják és több helyen fekete leplet használnak. Az előírás szerint nem csak a kereszteteket, hanem az összes képeket és szobrokat, amelyek ratione cultus és nem ratione ornatus vannak a templomban, lepellettel kell bevonní, csak a keresztuti stációk képeznek kivételt. (S. Rit. Congr. 4 Aug. 1663 et 18 Jul. 1885.). A befödésre szánt lepelnek nem feketének, hanem viola színűnek kell lenni, még nagy pénteken is, csupán nagycsütörtökön kell a nagy oltár keresztjét a mise idejére fehérrel bevonní, mise után azonban vissza kell a viola leplet helyezni. A képeket fedő viola leplen nem szabad semmiféle képnek pl. a szenvedő Jézus képének lennie, mert hisz akkor képpel fedjük el a képet. (Van der Stappen S. Liturgia tom. III. Q. 57.)

A nagyheti szertartások végzése helyenkint roppant rendezetlenül és teljes fejtelenség között megy végbe, mert a rubrikákat előzetesen nem tanulmányozzák. Azért szükséges, hogy a celebráns és az assistensek előre tanulmányozzák a szertartásokat, ha pedig a szertartások assistentia nélkül történnek, szükséges, hogy három minisztráns fiut már hetekkel előbb tanítsunk XIII. Benedek „Rituale Parvum“-a szerint (lásd a Rituale Rom-Seraphicumban) segédkezni a nagyheti funkciókhoz. Ez a három minisztráns fogja helyettesíteni az előirt három clericust.

Nem helyeselhető, hogy legtöbb helyen nagycsütörtökön a sekrestyébe viszik be az Oltáriszentséget és ott tartják nagyszombatig. A missale azt írja elő: „Hodie paretur locus aptus in aliqua capella Ecclesiae, vel Altari; et decenter quoad fieri potest, ornatur cum velis et luminibus; ubi calix cum hostia reponatur.“ Tehát a templom egyik mellékkápolnijában, vagy mellékoltárán helyezendő el a legm. Oltáriszentség. Ha pedig mondjuk ez nem volna lehetséges a Tabernaculum hiányában és így kénytelenek volnánk az Oltáriszentséget a sekrestyébe vinni, ez esetben nem szabad a Sanctissimumot a sekrestye szekrényeiben mintegy elraktározni, hanem a sekrestye asztalát oltármódra le kell teríteni, arra gyertyákat és virágokat helyezni, a szekrényt fehér selyemmel behuzni és kívülről is feldiszíteni. A papnak ily körülmények között nem szabad a sekrestye asztalán öltözködni, hanem más alkalmas helyet kell erre a célra keresni.

Miután a nagycsütörtöki mise végeztével az Oltáriszentség elrejtetett, súlyos ok nélkül már ott senkit sem szabad megáldoztatni. Ha azonban ez szükséges lenne, délig még lehet áldoztatni. Nagypénteken pedig és nagyszom-

baton egész a sz. Mise communiójáig a haldozókat kivéve, senkit sem szabad megáldoztatni. Nagy hiba, hogy néhol nagyszombaton reggel a sz. Mise communiója előtt áldoztatnak. (S. Rituum Congregatio 22 Mart. 1806.)

Több helyen nagypéntekre feketével huzák be az oltárt, mint a requiemekre, ez a Missale ellen van, mert az oltárnak teljesen csupasznak és minden ékesség nélkül kell lennie és csak mikor a pap az oltár elé leborul, akkor szabad az oltárra a minisztereknek egy fehér oltárterítőt és hat gyertyát helyezni, amelyeket azonban csak a kereszt adoratiója után szabad meggyújtani. A kereszt leleplezésére azt a keresztet kell használni, amely a Tabernaculum fölött van, azért a rubrikák előírják, hogy ez alkalommal az oltárra egy nagyobb keresztet kell alkalmazni viola lepellettel. Ezt a miniszterek szertartás közben onnan leveszik és a kereszt adoratiója után azt leleplezve oda ismét vissza tűzik. Hiba tehát, hogy sok helyen a szentély falához vagy az oltárhoz támasztanak egy nagyobb fekete lepellettel, vagy ami még rosszabb, fekete miseruhával bevont keresztet és azt leplezi le a pap és az adoratió után megint csak a falhoz támasztják, vagy pláne beviszik.

Nagyszombaton a kántornak, illetve a chóristáknak az összes prophetiákat végig kell énekelniök és a S. Rituum Congregatio tilalma folytán nem szabad úgy tenni, hogy miután a pap elolvasta az egyes prophetiákat, jelt ad az énekesnek, hogy hagyja abba a prophetia éneklését.

A három águ arundót, melyet a diakonus, illetve a pap a husvéti gyertya megszentelésénél használt, a nagyszombati mise után el kell a templomból távolítani és nem szabad azt az egész husvéti idő alatt az oltárnál hagyni. A husvéti gyertya a föltámadt Üdvözítőt jelképezi, azért az egész áldozócsütörtökig az oltárnál marad, de mivel az az öröm jele, csak a fehér és piros színű misék alatt szabad azt meggyújtani és az ünnepélyes vecsernyéken. A liturgia teljes félreismerésén alapszik, hogy a husvéti gyertyát a kérőnapviola színű miséken is több helyen meggyújtják és a kérőnapviola, valamint a bucsuszentelői violaszínű bünbánati körmenetekre is elviszik.

Minthogy a husvéti gyertya jelenti az Egyház akarata szerint a föltámadt Üdvözítőt, a nálunk szokásos, de a rubrikáktól nem ismert föltámadási szobrocška az u. n. Alleluja teljesen fölösleges. Minthogy azonban annak kihelyezése régi szokás, meg lehet azt tartani, de nem szabad a Tabernaculum fölé tenni, annál kevésbbé szabad a keresztet levenni és az Allelujával helyettesíteni, hanem az Allelujának oldalról, valahol az oltár körül kell helyet készíteni.

Tézisek a kétheti konferenciákhoz.

1. Ex theologia morali: Disseratur de scandalo, inductione et cooperatione; quando licita et quando illicita? (Lásd Noldin „De praeceptis“ pag. 113 et sequ.)

2. Ex iure canonico: Quid sunt sponsalia? de eorum requisitis iuxta „Ne temere“; de effectibus sponsalium et de proclamatione ban-

norum. (Lásd Tauber Man. Jur. Can. §. 119. et sequ. Noldin „De sacramentis“ pag. 602. et sequ.)

3. Ex liturgia: A mise oratioiról. (Lásd a liturgikus scriptákat és a Cerem. Rom. Ser. 216, 217, 218, 219, 269, 279, 247, 413, 418 pontjait.)

Hirek a provinciából.

Templomaink megújítása. Egy örvendetes jelenség mutatkozik Provinciánk több kolostorában. A buzgó és a sz. ügyeket mindenkor örömmel fölkaroló házfőnök Atyák — utánaözvén szeretett sz. Ferenc Atyánkat — arra törekcszenek, hogy az Isten sz. Egyházának hajlékait minél fényesebbé és így a mindennapi vérontás nélküli áldozat bemutatására méltóbbakká tegyék.

Igy ismét értesültünk, hogy Provinciánk két templomát veszik restauráció alá, míg egy harmadik új, márványból készült főoltárt nyer. A füleki ház főnöke Bálint Benedek atya Provinciális Atyánkat Fülekre hívta, hogy a templom megújítására fölvelt tervezetet és költségvetést fölülvizsgálja. A tervezet szerint a füleki templomunk kívül-belül újjá születik. A főt. Provinciális Atya a tervezetet — amely szerint a templom belsejét újra kifestik, az oltárokat renoválják, új ablakokat állítanak be és a templom külsejét is rendbe hozzák — elfogadta. Husvét után a munkások megkezdik a templom renovációját.

Tartományfőnök Atyánk székhelyén — Gyöngyösön is — renoválni fogják az ősi és nevezetes templom oltárait. A megújítás ügye különösen a ntiszt. házfőnök Atyának, Pesti Emmanuelnek és helyettesének, Zadravecz István lector atyának köszönheti előmozdítását, kik minden eszközt megragadtak és szóval-tettel azon voltak, hogy az adakozó hiveket templomunk megújítására bírják. A két ntiszt. Atya ügybuzgóságából már annyi pénzösszeg gyűlt össze, hogy a templom főoltárát, a padokat és a padlózatot megújíthatják. Biztosan reméljük azonban, hogy az ügy további szorgos fölkarolása folytán a többi mellékoltárt is új színbe öltöztetik.

A mohácsi ház főnöke is jelenti, hogy a régi és már minden szépségétől megfosztott főoltár helyébe újat szeretne állítani. Óhajához hozzájárult hiveinek nagylelkűsége is, kik örömmel vállalkoztak arra, hogy közöttük összegyűjtik a főoltár fölállítására szükséges összeget. A házfőnök Atya szándéka szerint az új oltár márványból készül. Az oltárépítéshez

szükséges költség nagyobb részt már összegyűlt.

Az új Schematizmus. Már mindenkinek a kezéhez eljutott Provinciánk legújabb Schematismusának példánya, melyet az Officium Provincialatus az elmúlt napokban küldött szét elsősorban egyes zárdáink tagjainak, minden egyes püspöki és érseki aulába és az összes szerzetesi rendfőnököknek. Az új Schematismust nagy pontossággal és lelkismeretességgel a megboldogult P. Konrád állította össze és rendezte sajtó alá, nem is gondolva talán, hogy az ő szeretett nevét kell legelőbb törölni onnét. A tisztán olvasható és világosan áttekinthető Schematismus beosztására egyezik az előbbivel, csak a végén mint egy „appendix“ van csatolva a lelki testvérület élő és megholt tagjainak névtára. Köszönetet mondunk itt az összes Superior Atyáknak, hogy oly nagylelkűen hozzájárultak a költségek fedezéséhez, amit bizony szegény Provinciánk, — a jelenlegi nehéz viszonyok között — aligha tudott volna fedezni, ha csak a házfőnök atyák segédkezet nem nyújtanak annak előállításában. Az izlésesen kiállított csinos formájú Schematismust Pécselt nyomták a „Dunántul“ könyvnyomda R. T.-nál.

Lelkigyakorlatok és missiók. Alig hagyta el Provinciánk egyik tehetséges tagja Szeged városát, hol a tanítónökepezdei növendékeknek tartott lelkigyakorlatokat. Most a budai rendház egyik agilis tagja Havas Kapisztrán atya III. rendi igazgató ismét Szegedre megy, ahol a csanádi püspök főnnhatósága alatt álló tanítóképzőben fog lelkigyakorlatokat tartani folyó hó 27—30-ig.

Törökbecséről értesítik Provinciális Atyánkat, hogy az ottani hivek régi óhajása és főt. Ambrus József pleb. ur meghívására Prieszter Ágoston m.-radnai házfőnök atya missiót tartott február hó 22—26-ig. A missió alatt a kis községben több mint ezer ember végezte el gyónását és sz. áldozását.

Ugyancsak a m.-radnai rendház tagjai közül Feisz Hugolin és Lombos László atyák a nagybőjti sz. időben Máriaradna környékén

több községben tartottak sz. missiót. Isten áldása legyen apostoli buzgóságukon.

Ünnepélyes fogadalom. Amint már említettük, a gyöngyösi zárda tagjai febr. 13—20-ig lelkigyakorlatokat tartottak főt. Medlén Wolfgang nagyszombati házfőnök és definitor atya vezetésével sok lelki örömmel és vigasztalással. A lelkigyakorlatokat egy lélekiemelő aktsussal fejeztük be. 20-án reggel — a lelkigyakorlatok utolsó napján — három hittanhallgató növendék fr. Reinholcz Odorik, fr. Raab Othmár IV. éves és fr. Kopilovics Ivó II. éves hittanhallgatók tették le a fogadalmakat a főt. Provinciális atya kezeibe. A fogadalom napja valóságos ünneppé varázsolta az egész házat. Az előző estén főt. Provinciális atya és a ven. familia előtt megtörtént a nyilvános protestatio.

Másnap reggel Provinciális Atyánk celebrálta a konvent misét, amely alatt történt a solemnis professio. A sz. ténykedések előtt a Celebrans kenettéljes szavakkal buzdította a híveket és figyelmeztette őket az ünnepélyes fogadalom és az Istennek szentelt élet fönségére. Majd a három növendékhez fordult, hogy szívükre kösse azt a nagy felelősséget, amely azzal a teherrel jár, mit most vállalkra emelni készülnek, de ami nagyon könnyű lesz, ha Jézusért fogják azt hordozni. Ezután következett a sz. mise és a fogadalom letétele a „Rituale Ordinis“ szerint. A sz. Lecke után a Minden-szentek litániája következett néhány — a fölszenteléshez hasonló — mozzanattal. A litánia közben a Celebrans kéri a mindenható Istent, hogy az oltár előtt arcra borult szerzetes ifjakat megáldani, megszentelni és fölszentelni kegyeskedjék. Majd ezután a hatványozott számban megjelent hívek előtt megtörtént az ünnepélyes fogadalom s a három ifju összekulcsolt kezekkel örökre lekötötte magát az Ur szolgálata. Később az offertorium alkalmával a fo-

gadalmások átadják a celebransnak az eddig kezükben tartott gyertyát mintegy jelezvén azt, hogy életük mécsese már csak az oltáron fog kialudni. A sz. mise végén ünnepélyes „Te Deum“-mal összekötve áldás volt a legm. Oltáriszéntséggel az összegyűlt hívekre és a neoprofessus testvérekre. Adja Isten, hogy az oltár előtt tett ígéretükhöz mindig hűek maradjanak.

Reá néhány napra, febr. 25-én ugyancsak a gyöngyösi zárdában fr. Suplata Vitalis lajkus novicius letette az egyszerű fogadalmakat ntiszt. Pesti Emmanuel házfőnök kezeibe.

Személyi hírek. Fr. Temunovich Amand alszerpap és IV. éves hittanhallgatót Provinciális Atyánk a gyöngyösi studium zárdából Sebesre disponálta, hogy megrongált egészségét visszazereze. Az utolsó semester tananyagából levizsgázni visszajön Gyöngyösre, ahonét a többiekkel együtt fogják fölszentelésre bocsájtani. Fr. Pécsi Dániel Pécsről Sebesre helyeztetett, akinek helyét fr. Mészáros Hermann foglalta el Máriaradnáról. Németh István jólelkű ifju Máriaradnán, Pap János kandidatus Pécssett vette magára a szerzetesi ruhát. Az előző Donat, a második Konrad nevet kapott a szerzetben. A philosophiai studium egyik növendékét, fr. Kovács Cypriánt — mivel a studium követelményeinek eleget tenni nem tudott — saját kérelmére a rendből elbocsájtották.

Szerkesztői izenetek.

A „Tartományi Közlöny“-höz ujabban hozzájárultak: a bácsi zárda 5 kor., pécsi zárda 10 kor., a füleki zárda 5 kor., a dunaföldvári zárda 5 kor.